EBÛ ALİ CÜRCÂNÎ

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Hasen bin Ali'dir. Muhammed bin Ali Tirmizî'nin ve Muhammed bin Fazl'ın sohbetlerinde bulunmuş, onlardan ders almıştır. Vefât târihi kesin bilinmemekle beraber, dördüncü asırda yaşadığı bilinmektedir. Horasan âlimlerinden olup, riyâzet, mücâhede ve ma'rifetler üzerine birçok kitap yazmıştır. Pekçok kerâmeti ve veciz sözleri vardır.

Ebû Ali Cürcânî buyurdular ki: "Allahü teâlânın beğendiği işleri kolayca yapabilmesi, sünnete göre hareket etmesi, sâlih kimseleri sevmesi, eş-dost ile güzel geçinmesi, Allah rızâsı için insanlara iyilik yapması, müslümanların işini görmesi ve vakitlerini Allahü teâlânın dinine hizmetle geçirmesi, kul için se'âdet alametlerindendir."

"Gördüm ki, insanların çoğu gâfil olarak dolaşmaktadırlar. Bu yolda dayandıkları şey, bir zan ve tahminden ibârettir. Durumları bu iken, hakîkat üzere olduklarını anlatır ve kendilerine göre mükâşefeden (keşifden) bahsederler. Ne var ki, işin aslından habersizdirler."

"Bir kulun ereceği se'âdet, emredilen ibâdetleri ve tâatleri kolayca yapmasıdır. Bütün işlerinde sünnet üzere yürümeyi

başarmasıdır. Sâlih kullara karşı içten sevgi beslemesi, hangi işte olursa olsun, ahlâkını değiştirmemesidir.”

“Bedbaht kişi, unutulmuş günahlarını açığa vuran kimsedir.”

“Ârif; tamamiyle gönlünü Allahü teâlâya, vücûdunu halka hizmete veren kişidir.”

“Allahü teâlâya ulaşan en emîn yol; bütün iş, hareket ve ibadetlerde Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) sünnetine tabi olmaktır.”

“Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) sünnetine tabi olmak, bid’atlerden kaçmak, İslâm âlimlerinin gittiği yoldan gitmekle olur.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 350

2) Tabakât-üs-sûfiyye sh. 246

3) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 90

4) Tezkiret-ül-eyliya sh. 301

EBÛ ALİ MÜŞTEVLÎ

Evliyânın büyüklerinden. Adi; Hasen bin Ali bin Musa olup, künyesi Ebû Ali’dir. Ebû Ali Kâtib, Ebû Ya’kûb Sûsî ve başka zatlardan ilim öğrendi. Mısır’a on fersah mesafede bulunan Müştevl köyündendir. 340 (m. 951) senesinde orada vefât etti.

Ebû Ali, Müştevlî (radıyallahü anh), bir gece rü’yâsında Peygamber efendimizi gördü. Buyurdu ki, “Ya Ebâ Ali! Seni, dervişleri sever ve onlara meyleder görürüm.” Ebû Ali “Öyledir ya Resûlallah!” dedi. “Seni, dervişlerin mühim işlerini yerine getirmek üzere vekîl kıldım” buyurdu. Ebû Ali (radıyallahü anh), bu vazîfeyi ifa ederken, uygunsuz bir iş yapmaktan ve yapamıyacağı bir işle karşılaşmaktan korkup,” Ya Resûlallah! Ben bu vazîfeye lâyık mıyım? Bu iş için lâzım olan ismet (günahtan korunma) ve kifâyet (yeterlilik) şartı bende mevcût mudur?” dedi. Peygamber efendimiz “İsmet ve kifâyet şartıyle...” buyurdu. Ebû Ali “Peki efendim” deyip sustu. Bundan sonra Allahü teâlâ, Ebû Ali’ye (radıyallahü anh) mal varlığı ihsân etti. Bu malı ile dervişlerin ihtiyâçlarını karşıladı. Arzularını, isteklerini yerine getirdi. Hiçbirinin bir sıkıntısı olmaması için çok gayret ederdi. Onun bu hali açığa çıktıktan sonra, dervişler kendisine gelerek ihtiyâçlarını, sıkıntılarını arz ederlerdi. Ba’zıları onun hakkında “Dervişlik, (Bir şeye mâlik olmamak), başkalarının ihtiyâçlarını temin etmek için de olsa, zenginlikten iyidir” dediler. Abdullah-ı Ensârî, “O, bu işi kendiliğinden istemedi. Bilakis, Peygamber efendimiz tarafından vazîfelendirildi. Sakın gaflete düşmeyesin ve aldanmıyasın” buyurdu.

Birgün, Sûfîler taifesinden bir kimse Ebû Ali’nin (radıyallahü anh) huzûruna geldi. Ebû Ali gelen kimsenin önüne bir dinar koydu. O kimse “Ben bunun için gelmedim” dedi. Ebû Ali ona cevaben “Ben bu işi kendiliğimden yapmıyorum. Bana verilmiş bir vazîfe var. Onu yerine getirmeye çalışıyorum” dedi.

Şeyh-ül-İslâm Abdullah-ı Ensârî (radıyallahü anh) şöyle anlatıyor: “Ebû Ali Müştevlî (radıyallahü anh), hocalarından Ebû Ya’kûb es-Sûsî’yi Ziyâret etmek için Basra’ya gitti. Bir mahalleden geçerken, talebe arkadaşlarından birini gördü. Ona hocalarının bulunduğu yeri sordu. Talebe, “Hocamız falan yerdedir. Yanına vardığın zaman, “Git! İşine gücüne bak” diyecektir. Gelen herkese böyle demek âdetidir” dedi. Ebû Ali Müştevlî, hocasının bulunduğu yere varıp kapısını çaldı. “Gir” diye ses geldi. Ebû Ali içeri girince, hocası: “İnsanların çoğu, yanıma dünyâ mes’elelerini konuşmak için geliyorlar. Konuşmalarından, hâllerinden Çok rahatsız olduğum için, böyle kimselere, “Git! İşine gücüne bak!” diyorum. Sen ise Allah rızâsı için, ilim ve edeb öğrenmek için geldin. Ben sana “Git! İşine gücüne bak!” demem. Herkese aynı şey söylenmez” buyurup, yanına oturttu. Çok ikram ve iltifâtta bulundu.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Nefehât-ül-üns trc. sh. 250

EBÛ ALİ NECCÂD (Hüseyn bin Abdullah)

Hadîs, usûl ve Hanbelî fıkıh âlimi. Ebû Ali künyesi olup, ismi Hüseyn bin Abdullah’tır. Memleketine nisbetle Bağdadî denildi. Neccâd-i Sagîr lakabı verildi. Daha çok Ebû Ali Neccâd diye tanındı. 360 (m. 971) yılında vefât etti.

Küçük yaşta ilim tahsîline başlayan Ebû Ali Neccâd, Hanbelî mezhebinin büyük âlimlerinden Ebû Hasen. Beşşâr, Ebû Muhammed Berbehârî ve daha birçok âlimden ilim öğrendi. Hadîs, usûl ve Hanbelî fıkıh bilgilerinde imam ve zamanın en